

DOK KINO

Tehdään gangsterileffa!

Malmön kyljessä sijaitsevalla, väliaikaiseen asumiseen tarkoitettulla parakkialueella asuu neljä ystävästä, jotka alkavat kuvata yhdessä gangsterielokuvaa. Projekti saa pojat miettimään tulevaisuuttaan.

Ohjaus: Joanna Karlberg, Joanna Nordahl

Teemat: oma elinympäristö/maahanmuutto/tulevaisuus/unelmat

Yhteiskunnallinen elokuva-analyysi

Pohdittavaa:

- Millainen on sinun naapurustosi tai elinympäristösi? Mitä hyviä ja huonoja puolia keksit siitä?
- Abbas kertoo naapurustonsa värikyydestä. Mitä hän tarkoittaa sillä? Mitä tarkoittaa sanapari "homogeeninen – heterogeeninen"? Onko sinun naapurustosi homogeeninen vai heterogeeninen?
- Miksi pojat pitävät Mosippania huonona asuinalueena? Miksi he haluaisivat mieluummin asua kaupungissa?
- Miksi poikien mielestä arki parakkialueella on tylsempää kuin kaupungissa asuvien? Mitkä tekijät sitä mahdollisesti rajoittavat? Mitä sellaista kaupungissa voi tehdä, mitä Mosippanissa ei voi tehdä? Miten vietät itse vapaa-aikaasi: sisällä vai ulkona?
- Miten uskot naapuruston lapsien ystävyyden kestävän? Tunnetko omat naapurisi hyvin? Mitä luulet poikien ystävyydelle tapahtuvan elokuvan jälkeen? Elokuvan loputtua Abbas ja Tasel muuttivat pois Mosippanista – luuletko, että he tapaavat yhä Christiania ja Mustafaa?
- Elokuvassa pojat miettivät mitä tekisivät, jos saisivat pitää ryöstösaalisrahat. Mitä itse tekisit jos saisit yhtäkkiä suuren summan rahaa? Luuletko, että ihmiset ovat ylipäänsä onnellisempia, jos heillä on paljon rahaa? Voiko rahalla ostaa kaikkea? Millaisia asioita rahalla ei voi saada? Onko mahdollista, että rahasta olisi jotain haittaa?
- Miksi pojat tekivät oman elokuvan? Halusivatko he sanoa elokuvallaan jotain?
- Elokuvassa pojat keskustelevat tulevaisuudestaan ja haaveammateistaan. Mitä ammattiryhmiä ja minkä alojen taitajia tarvitsemme välttämättä selvityäksemme elämässä?
- Ovatko vähemmän välttämättömät ammatit tärkeitä? Mihin tarvitaan esimerkiksi sirkustaiteilijoita, urheilijoita tai oopperalaulajia?

Tehtävää:

- Elokuvasa pojat keskusteleivat **haaveammateistaan**. Mikä on sinun unelmiesi ammatti? Kertokaa pienryhmissä unelmienne ammatista. Entä mikä halusit olla nuorempana, onko unelmasi vaihtunut? Voitte myös esitellä **unelma-ammattinne** luokan edessä ja pukeutua ammattiroolin mukaisesti. Jos luokkanne muodostaisi yhden yhteiskunnan, löytyisikö luokastanne kaikki tarvittavat ammattiryhmät, kuten lääkäri, opettaja, kokki jne.?
- Millaisia hyviä puolia keksit asuinalueestasi? **Leikkelkää** ryhmittäin aluesanomista negatiiviset jutut pois ja koostakaa mieleisistänne jutuista A3-kokoinen oman asuinalueenne positiivinen esittely (pitää varautua etukäteen tuomalla sanomalehti). Jos käytössä on **videokamera**, esittelyn voi tehdä myös elokuvan muotoon.
- Leikkikää pienryhmissä tai koko luokan voimin **ammatti-Aliasta**. Kukin saa selittää muille unelma-ammattiaan käyttämättä itse ammatin nimeä apunaan. Leikkiä voidaan leikkiä myös pantomiimina eli käyttämättä sanoja lainkaan. Jos luokasta löytyy paljon samoja lempiammatteja, opettaja voi jakaa ammattiroolit itse. Miettikää esitysten jälkeen myös, mistä piirteistä kunkin ammatin tunnisti.
- Opettajan vetämä leikki tai kirjoitustehtävä: **Mitä tarkoittaa olla pakolainen?**

Oppilaat piirtävät tai kirjoittavat erillisille papereille viidestä kymmeneen mieluisinta asiaa heidän elämässään liittyen kouluun, kotiin, perheeseen, harrastuksiin. Sitten opettaja kertoo, että maahamme on yhtäkkiä tullut suuri tulva, ja joudumme kaikki lähtemään kotoamme. Kukin saa ottaa mukaansa vain yhden lapuilla olevista asioista. Muut laput revitään. Oppilaat mielikuvamatkaavat ja -muuttavat maahan, jonka kieltä he eivät ymmärrä, josta he eivät tunne ketään ja jossa kaikki tuntuu oudolta ja erilaiselta. Miltä tällainen muutos tuntuisi? Mitä niistä asioista, joita joutui jättämään taakseen, kaipaisi? Millaista apua toivoisi uudessa maassa saavansa? Miten toivoisi lasten ja aikuisten suhtautuvan? Miten voisit itse auttaa tuntemaasi maahanmuuttajaa sopeutumaan uuteen maahan?

Esteettinen elokuva-analyysi

OHJAAJA – ylin taiteellinen päätösvalta elokuvan suhteen, vastaa kaikista elokuvan luovista ratkaisuista.

KÄSIKIRJOITTAJA – luo elokuvan käsikirjoituksen yleensä ohjaajan ja tuottajan kanssa, luo elokuvan tarinan, henkilöt sekä dialogin.

TUOTTAJA – elokuvaprojektin käynnistäjä, joka palkkaa ohjaajan ja käsikirjoittajan, myös vastuussa rahoituksesta. Valvoo tuotantoa kuvausten ja leikkauksen aikana. Taloudellinen vastuu.

KUVAAJA – suunnittelee elokuvan kuvauksen yhdessä ohjaajan kanssa ja käyttää kameraa.

ÄÄNITTÄJÄ – vastaa elokuvan äänen tallentamisesta.

LEIKKAAJA – yhdistää kaiken materiaalin, kuten ääniraidan ja kuvanauhan kokonaisuudeksi. Leikkaaja karsii pois turhan materiaalin sekä luo elokuvan rytmin ja rakenteen.

Pohdittavaa:

- Kuinka monta ihmistä tarvitaan elokuvan tekemiseen? Jos itse tekisit elokuvan, millaisiin tehtäviin tarvitsisit apua? Tutustukaa **elokuva-alan ammatteihin** (ainakin ohjaaja – käsikirjoittaja - tuottaja – kuvaaja – äänittäjä – leikkaaja) ja pohtikaa, mitä kukakin tekee missäkin vaiheessa elokuvan tuotantoa. Mikä rooleista kiinnostaa sinua eniten? Mikä rooleista on elokuvan kannalta tärkein? Vai ovatko kaikki roolit yhtä tärkeitä?
- Mistä aiheesta tai kenestä itse haluaisit tehdä dokumenttielokuvan?

Tehtävää:

- Mikä elokuvasta jäi parhaiten mieleesi? Kirjoita paperille mikä henkilö, tapahtuma, repliikki ja/tai kohtaaminen jäi parhaiten mieleesi. Vertaillkaa vastauksia parin kanssa. Pohtikaa mistä syystä juuri nämä tietyt asiat olivat mieleenpainuvia.
- Suunnitelkaa itse oma minuutin mittainen lyhytelokuva. Mistä aiheesta tekisitte elokuvan? Kirjoittakaa ensin **synopsis**, eli hahmotelma elokuvan sisällöstä. Synopsisesta selviää elokuvan tyylilaji, tapahtumat, henkilöahmot ja rakenne. Sen jälkeen laatikaa elokuvasta **storyboard**, jossa mietitte elokuvan visuaalista hahmottamista: kuvakulmia, kameran liikkeitä, kuvakokoja ja esiintyjien asemaa ja liikkeitä kuvassa. Kuvakäsikirjoituksen tekemistä helpottaa, jos käytössä on kamera. Kuvakulmia voi kameran läpi katsoessa hahmottaa helpommin. Kokeilkaa rohkeasti eri kuvakulmia – miten vaikutelma muuttuu, jos henkilöä kuvataan alhaalta tai ylhäältä? Entä millainen vaikutelma syntyy, jos kamera on zoomattu hyvin lähelle kohdetta, tai jos kuva on hyvin laaja? Mitä tapahtuu, jos ensimmäisessä kuvassa näytetään päähenkilöä nauramassa ja seuraava juoksevaa koiraa? Katsoja hahmottaa tuolloin, että henkilö nauraa koiralle. Kokeilkaa erilaisia versioita kuvien yhdistämisestä leikkauksen avulla.

Kuvakäsikirjoitus eli storyboard

Kuvakäsikirjoitus eli storyboard on elokuvantekijöiden työkalu, jonka avulla koko työryhmän on helppo hahmottaa, millainen elokuvasta on tulossa. Se on sarjakuvamaiseen muotoon saatettu versio käsikirjoituksesta, josta ilmenee henkilöahmojen sijainti ja kuvassa tapahtuva liike. Kukin elokuvan kohtaaminen jaetaan otoksiksi, ja jokaisesta otoksesta piirretään yksi kuva. Kuvakäsikirjoituksen perusideana on, että jo ennen kuvausta suunnitellaan elokuvan päälinjat, mietitään esiin otettavat yksityiskohdat ja arvioidaan kunkin jakson kesto. Editointivaiheessa kuvakäsikirjoitus auttaa kokonaisuuden hahmottamisessa sekä otosten järjestelyssä. Kuvakäsikirjoituksen laatii yleensä *storyboard artist* käsikirjoituksen sekä tuottajan ja ohjaajan ohjeiden perusteella.

Lähteet: www.elokuvaopas.com, mediakompassi.yle.fi, elokuvantaju.uiah.fi